

Roschin, Sovjetunionen, at det næppe ville være vanskeligt at opnå enighed om at acceptere IAEA-kontrol med overholdelse af en aftale. Fra flere sider fremhævedes det tjekkisk-polsk-østtyske tilbud på IAEA-konferencen i september 1966 om at acceptere IAEA-kontrol med disse landes atom-anlæg forudsat, at tilsvarende kontrol accepteredes fra vesttysk side. Også det norske forslag om almindelig IAEA-kontrol med civile atomanlæg nævntes. Nederlandene anbefalede afsluttelsen af en aftale mellem Euratom og IAEA efter art. 14 i IAEAs statutter.

I øvrigt kan det nævnes, at *USAs delegerede*, ambassadør Goldberg, fremhævede, at der på fire punkter var opnået fremskridt i 18-magtsudvalget i årets løb: der var en voksende erkendelse af, at kollektive atomforsvarsarrangementer ikke behøver at føre til spredning, og af nødvendigheden af kontrol med fredelig udnyttelse af atomenergien, en øget forståelse af problemet i forbindelse med atomsprængninger med fredelige formål, ligesom der var opnået fremskridt ved udforskningen af mulighederne for at reducere de voksende lagre af atomvåben og fremføringsmidler. Goldberg nævnte de tidligere amerikanske alternative forslag om et kontrolleret produktionsstop for spalteligt materiale til våbenfremstilling efter en gradvis lukning af de to supermagters anlæg til fremstilling af sådant materiale samt det amerikanske tilbud om overførsel af 60 tons spalteligt materiale fra militært til civil formål, forudsat at Sovjetunionen var rede til overførsel af 40 tons.

I forbindelse med Goldbergs indlæg erklærede *Tjekkoslovakiet* at 18-magtsudvalget havde klargjort synspunkterne, men ikke gjort substansielle fremskridt, og uberettigede illusioner herom kunne føre til en undervurdering af de vanskeligheder, der stadig er forude.

Lord Chalfont, Storbritannien, hilste de amerikansk-sovjetiske drøftelser velkommen, idet han samtidig understregede, at ikke-spredningsproblemet angik alle stater og ikke lod sig løse bilateralt. En aftale måtte formuleres uden smuthuller, men tage hensyn til, at mange lande stadig havde brug for allierede og derfor måtte have lov til at indgå arrangementer ved-

rørende kollektiv sikkerhed og tage del i konsultationer herom. En aftale burde fremdeles hindre både spredning og videreudvikling af de kendte kernevåbenarter.

Canadas delegerede, general Burns, gik stærkt ind for, at staterne samarbejdede om anvendelse af IAEA- eller anden form for kontrol med fredelig udnyttelse af atomenergi. Tilsvarende ville tvungen kontrol af overførsel af spalteligt materiale fra et land til et andet betyde et effektivt værn mod spredning. Alle ikke-atomvåbenmagter burde give afkald på at udføre atomsprængninger uanset formålet. Det af USA fremsatte forslag om produktionsstop for spalteligt materiale til militært formål ville være en passende modydelse fra atommagternes side i forbindelse med undertegnelsen af en ikke-spredningsaftale.

Fra *svensk* side foreslog fru Myrdal, at et nyt udkast til en ikke-spredningsaftale blev udarbejdet i to afsnit; det første omhandlende overdragelse af atomvåben til respektive modtagelse af sådanne våben af ikke-atommagter; det andet omhandlende fremstilling af atomvåben i lande, som ikke hidtil har beskæftiget sig hermed. Som begrundelse henvistes til, at det første afsnit straks ville kunne gives traktatform, idet der syntes at være almindelig enighed om at indgå en herhenhørende aftale, hvorimod undertegnelse af en aftale svarende til andet afsnit måtte formodes at ville lade vente på sig endnu nogen tid som følge af det her involverede kontrolproblem.

Indien håbede, at man — såfremt der ikke straks kunne opnås enighed om en altomfattende spredningsaftale — i hvert fald kunne løse et af problemerne i forbindelse med horisontal spredning, nemlig disseminationsspørgsmålet, således at foreløbig alene spredninger over landegrænser forbydes uden at ikke-atomvåbenmagter afskæres fra selv at udvikle kernevåben. Den endelige aftale burde tillige hindre vertikal spredning, d. v. s. videreudvikling og yderligere produktion af kernevåben.

UAR mente, at en ikke-spredningsaftale burde indeholde en tilkendegivelse af, at atommagterne forpligtede sig til andre nedrustningsskridt, f. eks. i form af en forsikring om deres beredvillighed til at standse yderligere fremstilling af kernevåben eller et til-